

MARRAMAU

SEMANARI-SATIRICH

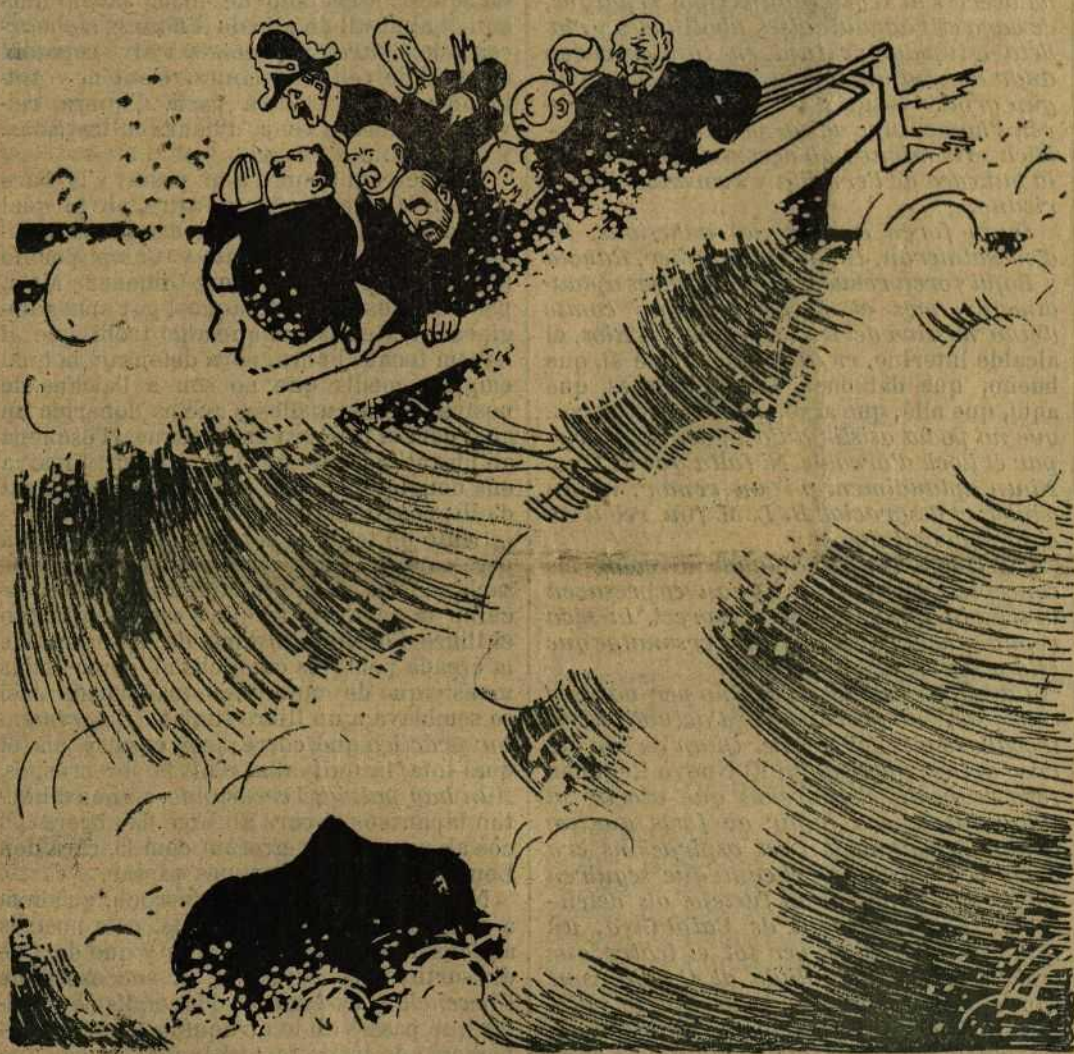
Any I — Num. 9

Administració:
PONENT, 2

Barcelona, 9 Desembre 1906

SUSCRIPCIÓ PER FORA:
TRES MESOS, 75 CENTIMS

Num. solt: 5 cents.

Ja podeu bregar, ja. No hi podreu res ab aquest trágul... A fons! A fons!...

DE TEULADES PER AMUNT

Confessem que a l'hora que s'escriuen aquestes ratlles no sabem ben bé del cert quin es el Ministeri que per uns quants dies més ha d'actuar en el teatre de la política madrilenya, y no dihem espanyola perquè Espanya s'ha de mirar més aviat pels pobles com Béjar y Boado que no pas per Madrid, car a Madrid tothom viu, tothom menja, sigui del pressupost repartit en empleus que may s'acaben com els plats de sopa en alguns convents, sigui dels clàssichs sablazos per la calle de Sevilla, mentres que a Béjar y a Boado y a tants altres pobles la gent se veu precisada a buscar el rosegó de pa aygües a través, y avuy com avuy aquesta miseria es el reflexe de la expressió a que ha quedat reduïda la Espanya gloriosa de Trafalgar, de Daoiz y Velarde, de les bombes d'Espartero.

Més, tornant a lo del comensament, an aquella confessió de que no sabem qui tenim al *candeler*, cal aclarir-la perquè no puguin aprofitarla per titllarnos d'ignorants y de no llegir diaris aquells que busquen, busquen els nostres pecats pera poderlos dir al públich, y com no'ns en troben perquè aquests gats som la virtut feta persona, s'han d'acontentar ab coses petites, ínfimes, o bé inventarne d'altres, perquè ¡oh dolor de l'enemich! nosaltres no tenim cap taca negra a sobre, com ho seria per exemple que conservés de la nostra persona un mal recort un Ajuntament de l'importancia del de Valencia o el de Barcelona, o que haguessim intervingut en un negoci térbol que hi hagués per entre mitg uns quants moros, o que haguessim timat an algun pagés pel procediment de la targeta postal, que es un procediment novíssim, desconegut fins ara a Barcelona, y

que no veurem implantat perquè no hi haurá ocasió ab tot y havernhi ganes, gracies a que'ls implantadors han fet tart...

Ah, señores! si a nosaltres poguessin dirnos aquestes coses!... Ah si les seves interrogacions poguessin convertirles en admiracions de la seva genteta que'ls escolta ab un 'pam d'orelles!... Ah si... però no, prou, que ja tornariem a lo de sempre y avuy podem canviar de tecla.

Aquests dies, donchs, com déyem, no sabem del cert qui du les riendes del carro... de l'Estat, perquè aquest carro ha trobat tants entrebanchs pel camí en el sol terme de vuyt dies, que ja no'ns es possible dormirnos a l'arribar la nit confiats en que al dia següent trobarém guiant el vehícol que ens conduheix al mateix majoral que hi deixárem el dia abans y farém plácidament el camí a quehan promés portarnos, donchs hi ha tants rochs pel camí a el pedregal es tant gros y el conductor del carro coneix tant poch les bones carreteres, que sense volguerho ni ell ni qui'l paga— aquest molt menos, perquè'l que paga pera que'l tramvia'l porti a Sans no s'aconso la pas a que'l conductor el fassi anar a can Tunis, al revés de lo que'ns passa a nosaltres ab el carro de que parlem—sense volguerho, repetim, anem a parar a un hermos terme que se'n diu República y a la vista de quin terme quedaran trastornats els conductors y de segur faran esforços per girar y tornarnos al lloch de sortida,

—Donguim MARRAMAU!...

—Si'l torna a demanar, li pego un tiro!

peró aleshores nosaltres baixarem del carro, pegarem pitrada y l'esfora será ben pagat. Allà terra, cayguts de vergonya, quedaran tots, conductors y burro que menen. El carro ens el enduram y de nou el reconstruirem deixantlo desconegut dels que ara se n'han fet amos.

An els que s'hagin quedat abans d'arribar a terme enlluernats per la rojor del sol que'ns enfortirà, compadintlos, els hi enviarem el combregà per si volen servirsen cas d'arribarhi a temps.

* *

Temps a venir, els historiadors no sabran pas com arreglarlo pera contar per pessets menudes aquestes pujades y caygues de Ministeris. Creyem que tot lo més que podran fer será passar per alt tot lo que an aixó fassi referencia per no entelar las pàginas de oro precedents. Perqué cal regoneixer que si's detallés minuciosament tot aixó de la carta den Moret pera ferse amo del Poder y la seva cayguda al cap de cinquanta quatre hores pera deixar el lloch an en Vega de Armigo y els mals de cap d'aquest pera trobar un ministre de Marina y les manifestacions que tot aquest bullit ha promogut en aquell poble que diuen que es la massa encefàlica... desorganizada d'Espanya, ab pet de visques y moris a una mateixa cosa, ab un poti-poti de crits que ningú era capàs d'endavinar a qué venien y un entusiasme que nosaltres, eters descontents, no sabem explicar; si tot aixó repetim, hagués de detallarse, regoneixem que fariem un paper ben migrat davant dels veniders que encara tinguin el capritxo de néixer a Espanya.

Més qui no s'aconsola es perquè no vol, y nosaltres volem consolarnos confiant en que'ls que desde ara neixin en les terres árides d'Espanya—en les fecondes no n'hi ha necessitat, perquè nosaltres ja ho portem al moll dels ossos,—sabrán protestar de totes aquestes coses, lo que no fan ara, donchs el dret de la protesta no més fan valerlo quan a la plassa de toros un d'aquets animalets resulta manso ó bé quan la *Bella Chelito* fent *La Pulga* no's treu camisa y malla, cosa que succehi no fa molts dies y de la qual també dubtem si passará o no passará a la trentaset vegades anomenada historia.

Cosa que, després de tot, ens interessa tant com el brom que té una de les doscentes cinquanta gallines, que sense comptar pollastres y pollets, té un pagés del Prat. Y se acabó el carbón.

IMPORTANTÍSSIM!

Recomanem als llegidors de MARRAMAU...

que acostumen comprar papers als kioscos «El Sol» números 1 y 3, Rambles, davant del Liceu l'un y del carrer de la Canuda l'altre, que no s'escarrassin demananthi aquest setmanari, que no'l volen vendre y han amenassat la vida dels que'l fem. No sabent a que atribuir aquest cop de genit, hem preguntat y se'ns ha dit que l'arrendatari es en Vila, regidor lerrouxista.

En honor den Pi y Margall

Era precis que Barcelona tota y especialment el partit federal recullissin ab amor, si cab ab més veneració, la memoria d'aquell home il·lustre que's digué Pi y Margall qual nom immaculat han prostituhit les masses estúpides que segueixen la política del beneficiat ab el fondo de los reptiles.

Tot ciutadà que pensés una mica podia

veure que aquell en Lerroux y's seus l'obra den Pi y Margall, era sols per apropiarse el nom de les cobertes abandonant lo fondo, l'anima de la tasca inmortel del gran patrie.

Faltava quell poble lliberal, quell poble tolerat, quell poble català fes un acte demostrant que l'anima d'en Pi y Margall viu en nosaltres, ab els que a l'establir la Solidaritat, afermaren la llibertat de Catalunya Y aixó's vegé el dijous de la passada setmana ab tota eloquencia en el Teatre Principal.

Era imponenta la gentada, disposada a tot, que omplia el vell colisseu. Si algú hi havia que pretengués moure soroll degué mirar-se de cap a peus y entornarsen o bé entrar, escollar y callar, quedantli el suprem secur de mossegarse'ls punys en un recó.

No ressenyarem l'acte, que ab gran extensió ja ho han fet els diaris, mes si comentarem alguns detalls de la festa.

Mentres el públich entrava en el teatre, a l'acera s'hi veien alguns tipos repulsius, de cara estragada, calses abotinades y rialleta estúpida: de tant en tant deixaven anar alguna insolencia, alguna mofa, algun gróller insult a les dames que honraven l'homenatge ab sa presencia. El públich se'ls mirava ab despreci, se palpava la butxaca de l'ermilla y's cordava l'americana.

Quan foren a llegir les adhesions, les d'en Salmerón, Junoy, Pi y Suñer, Rahola y Bofill foren rebudes ab entusiasmes aplaudiments, mes el Secretari donà comte d'una missiva del savi Giner de los Rios, el alcalde interino, en la que deya que si, que bueno, que daixones, que dallones, que aquí, que allà, que aixó, que lo altre, però... que no podia assistir a l'acte degut a ocupar el lloch d'alcalde. Ni falta que hi feya. Ni un aplaudiment ni un remor, ni un xiulet: el desgraciat B. L. M. fou rebut ab el més glacial silenci.

La concurrencia aplaudi al calor els conceptes dels oradors quan expresaven la seva indignació, el seu despreci, la seva repugnancia envers aquell personatge que està a sou de la monarquia.

Causaren fonda emoció, no per no esser coneguts, sinó pel caràcter d'actualitat, els treballs llegits del Mestre. Quan en son darrer article publicat en El Nuevo Régimen feya veure an els governs que atacar al Catalanisme era jugar ab foc; que no donar importancia a ses aspiracions era obrir per Catalunya el camí que seguiren Cuba y Filipines, quan feteja als detentadors de la llibertat de Catalunya, un murmur s'escampa per tot el teatre, que creix quan en Pi saluda al Catalanisme com el partit salvador de la Patria catalana y fins de tot Espanya y recomana an els republicans y a tots els homes de bona voluntat que s'agermanin, que ajudin, que defensin an els catalanistes que representen la esperanza y el pervindre.

En Pi ja presentia aquell colossal moviment conegut per Solidaritat catalana.

Els enemichs devien mossegarse'ls llabis atenuant, no obstant, sa rabia el que en Moret en aquells moments ara altra volta al toder y per tant confiaven que aviat podrien comptar duros.

A LA QUE SALTÀ

Veus aquí que voldria dir un grapat de coses que no les puch dir si no vull rebre per tots els conceptes, que una persona possehida de totes les prendes y facultats morals y materials pot rebre sinó du traje de vions.

Y aixó en el sigle següent al de les llums, després de la proclamació dels drets de l'home, de la crema dels convents y de la gloriosa, dins un estat democràtic (?) y baix l'ampar d'una Constitució lliure y expansiva (!), si prescindim de la seva aplicació, de les lleis especials que la comenten

y desenrotllen y dels actes de govern y des-govern de les institucions indemnes.

Pero, fillets, de petit que tinch romput el tel de la llengua y'm costa molt callar lo que tinch al pap, encara que l'Anticrist vingues al món en forma de Weyler para fumen un susto o be'ns fassi pessigolles el *Sursum corda*, convertit en pica-pica o be'n llei de Jurisdiccions que'ns fa l'efecte de polvos pera treure taques o d'una troca d'estam pera surgir estrips y tapar forats. Y podeu comptar que quan un hidalgo d'aquells que dela en Quevedo: *Sustentámonos del aire y andamos contentos*; somos gente que comemos un puerro y representamos un capón... s'enfada, fa trencadissa. Y després demaneu an els diputats que us duguin els sagraments. Y aixó será mentres Deu vulga, o fins que'l Sant an els de Madrid se'ls giri d'espatlles.

Fent capítol apart y deixantnos de considerandos, convenim y hi acotem el cap y si fins volen ens hi plantarem de genolls, que l'honra es de lo de més preu que hi ha en aquest escrupulós de món. Ja ho deia aquell almirall de alló de l'honra sin barcos y dels barcos sin honra. Y aixó repeteix cada fill de vehi... ab honra, senten, y tothom es honrat, tothom parla d'honra, reivindica l'honra, venja l'honra ultratjada... y la capa no aparece.

Mes deixem l'honra a un costat y'ls barcos den Mendez Núñez a l'altre, ab lo qual prescindirem de las reflexions, que ja sembla discursos den Valenti y Camp per lo llargues y pediculus den Gimenez Moya per lo molestoses, que aquest gat anava engiponant, y evitarem que algú trobi que li havem tocat l'honra, pera defensar la qual empleés medis que no són a l'alcans de nostres felines ungles y que'ns donarien un gust com si la sogra ens rasqués l'esquena ab un ratllador de formatge y en Vinaixa ens dongués corda al rellotge estant tapat d'ulls; nosaltres, no en Vinaixa.

Sento no tenir ni la trassa d'en Guimerà pera cantar, l'ingeni d'en Pahissa pera posarhi música, ni la grapa den Blay pera esculpir la nova página que s'està afegint an el llibre d'or de la historia de la patria, de la creada pels reis catòlics al donarse las mans y que de tant desenquadrada casi se semblava a un llibre titolat *El Agrimen-sor práctico* que corre per casa y an el qual tota la quitxalla n'hi fa de crespes. Aun hay patria, Veremundo, y aneu dilhen-tho tapantvos la cara ab una fiambrera y'ls cos ab un matalàs groixut com la cara den Lerroux per lo que pogués passar.

No sé si saben aixó del Marroch, qu'anem a conquistar l'Àfrica ajudats pels nostres amichs d'allende los Pirineos y que de Cádiz sortirà una esquadra, la sucesora de l'Invencible, assegurada d'incendis pera evitar que passés ab lo qu'aquella y ab la benedicció de tots els bisbes d'Espanya, que d'aixó de la llei d'Associacions ne fan tan cas com jo del cotxero que condueix lo tranvia n.º 18 de la linia *Ramblas-Gracia* ahí a tres quarts de vuit del vespre.

Ara per ara Trafalgar es un carrer molt maco de Barcelona; lo de l'any 1898 es *música prohibida*, y de la batalla de Lepant no més ne queda l'obra magna, immortal, sempre d'actualitat, feta pel geni que'n surti manco d'aquella feta; del altíssim Cervantes an el qual van la meua admiració y respecte.

Donchs, sí, senyors: no s'en riguin; a través d'un període historich de primera, ens regenerem. Si en Silvela tornés a viure, faria servir la seva daga florentina pera trinxar pilota y enterraria set canes fondo alló de que: *España es un país sin pulso*. Se convenceria de grat ó per forsa que Espanya tornava a fer els bons papers de l'antigor de que'ns parlen les histories. Ja estich veient un nou Ercilla escrivint altres versos épichs en mitj del fragor dels combats. Quéhi fa que la mitjalluna ens trinxí'l fetge, que Fransa ens prengui el poch pel, que'ns queda y que l'agulla germanica estigui a punt de cruspirse el moll dels ossos, car de carn no n'hi queda an el poble espanyol.

Finis coronat opus.

Si val a dir la veritat, m'avergonyeixo de ser català. Ves ab quina fredor se prenen aquest *espíreos* y *mercachifles* lo de la conquesta del Marroch! No se com del Pirineu al Mediterrà y de l'Ebre al Cinca no estem posseïts d'aqueix fervor épich.

Com no sona aquí la trompa guerrera, ni's deixen sentir les tonades de la *Marcha de Cadix* ni's entussiasmen els patriòtics contorneigs d'aquells tangos sugestius de la moderna y sicalíptica dansa espanyola?

Decididament som un poble metallisat, y aferrat a la seva, sens pundonor ni vergonya. Nosaltres que volem ser tan vius! Ara els morts tornen a la vida, lo passat esdevé present y lo qu'ahir fou demà serà mentres D. Quixot neteja la corassa y armes ja rovellades y'l *Rocinante* pastura tranquil·lament mentres espera noves aventures.

A Madrid ja's redressen: tornen an el esperit civich.

Perque en Moret escriu una carta y cau en López Dominguez y puja en Moret y cau en Moret, y puja en Vega de Armijo, y en Canalejas s'enfada, en Maura fa frases y en Montero Rios rapapieja, el públich madrileny—no m'atreveixo a dir poble—cria y victoreja y aclama a l'un y xiula a l'altre, resultant de manera que's mateixos subjectes són aplaudits y xiulats per la mateixa gent.

Mentrestant a cada ministeri que puja hi han ministres novells pera poder aixís cobrar noves cessanties.

Aixís se carreguen els canons, s'esmolten les armes y's preparen pera anar a colonisar païssos que si son atrassats devant d'Europa, en relació ab Espanya están a una altura de centenars de metres sobre la Giralda, per no dir de l'Himalaya, que potser ne fariem un gra massa.

Ens sabria mal que les nostres miolades ofenguessin als que d'aixó de la diplomacia es cuyen y que's creguin que cridem el mal temps ni volem criticar a quelcom que de tant sagrat que es ho enlayren més amunt de la quinta força y que nosaltres per no caure en temptacions ho allunyem a la quinta... *planeta* per no dir una mala paraula.

Ab tot, aixó no vol dir que'ns temem que rebrém y en termes més clars, que'ls moros, sols ó ajudats, ens fumarán una pallissa.

Allavoras dels *Nets de Almogàvers*—que dela en Clavé—si no es D. Joan Prim—el nostre general—els moros arriben fins a la Porta del Sol, fent abans una marrada pera fer llangotes an el Cid y un riu demunt la tomba de D. Pelayo.

No sé qué dirne d'aixó de les *melenas*, y del *rugido del león* quan la cosa va de *capa caída*, la barca fa aigües el mestre's fa vell y aquells *Nets dels Almogàvers* no fan ja mes batallons, y s'han tornat en uns subjectes qu'e an'aixó del pervindre al Africa hi fan un nus a la cua y que treballen per casa seva, pera enfortir la corpora y'l tros d'anima que s'hi belluga ab desitj de sembrar fets nous en el camp de l'istoria y pera demostrar que aixó del testament d'Isabel la Católica es una garba mal lligada.

Es clar que ademés falta saber si an els projectes bélichs dels governs cinematograph, s'hi avindran les marés que ploren fills sacrificats en no llunyanes guerrers, els pares sos successors, la visió dels esguerrats pidolant almoïna, els barcos abarroats d'emigrants; si ho consentiran la civilisació prostituhida, la cultura escarnida, si hi haurà algú que de grat dongui sang y vida més quant Catalunya s'aixeca jove y vital, ab serenitat al ensemps qu'ab geste de amenssa ab armes que tant poden servir de defensa com d'atach.

Perque ni Espanya es Madrid, ni el poble espanyol el grapat d'imbécils qu'a la Porta del Sol aplaudeixen ó xiulen an els personatges de la política que'ns enmena a la derrota.

El cel está núvol y no hi basten les estrelles de totes magnituds que brillen en el cel—una cosa semblant a polítich—d'Espanya pera aclarir-lo y de quals estrelles no parlo

perque'm ve'l recort d'una xicota que tenia que's deia Estrella y que en un rapte de gelosia me deixá fet un Sant Llätzer y perque hi han lleis que fan veure les estrelles y quan un menos s'ho pensa queda estrellat. Mas, *todo se andará*.

DESDE L'ALTRE MON ⁽¹⁾

AL SENYOR DON ALEXANDRE
LERROX GARCÍA.

Present.

Per noticies fidedignes
que he rebut ara mateix,
he sapigut una bofia
que m'ha fet riure, al ensemps,
que sentia la vergonya
més gran que hagin vist els temps!
Diuen les noves rebudes
que ab molta barra, preténs
passar per federalista
y si no fos que ja sé
que no dius una paraula
que de veritat tingui res,
me declarava unitari
sols per no ser company teu.
¡Mira que n'ets de trapella!
¡Que t'has cregut tu que'ls meus,
els den Pi, serán tant tontos
que's deixin pèndrer el pé
pel gitano més gitano
que volta per l'Univers?
¡Tu federal? ¡Com jo bisbe!
¡Veyes si hi arribaré!
Comprenc que an els quatre xinos
que't segueixen com a bens,
els aixequis la camisa,
—ja no pots aixecar més—
peró als meus, que ja't coneixen
y saben prou tot lo que ets,
no pensis pas enganyarlos,
que están molt nets de clatell.

Ab retards hem rebut aquesta carta, pero es tan expressiva, que encara que un xich tart la publiquem perquè'ls llegidors nostres y el fulano a qui va dirigida se n'enterin.

¿Tu autonomista? Vaja, home,
que't renyaria en Moret
y el Comte de Romanones
que ara també't protegeix,
y no cal pas que t'enfadis
ab els que't volen tant bé.
En mes files no hi fas falta,
ans al contrari, jo entench
que acostumes a fer nosa
per tot arreu hont se't veu,
donchs ja has vist el *rapapolvo*
que t'han dat aquella gent!
tant inflada, que a tot'hora
está parlant de mils reis,
fent que fessis a la Cambra
el *timo del portugués*!
Jo be prou sé que tu busques
partidaris al camp meu,
por lo qual cantes mes glories,
que al fi ja tothom coneix,
y em dius sant y que soch sabi!
y un grapat de coses més,
peró tu, pobret, ignores
que jo ja soch un gat vell
y que sé que 'ls andalusos
no dieu un mot de cert,
de manera que no intentis
parlar de lo que'no sents,
perque, mort mon cos, me queda
l'esperit viu y latent
y el meu esperit se basta
per darte quatre bolets.
Tu ves fent la teva via
ab els quatre forasters,
que sols per serho deurien
tenir un xich més de seny
y no combatre 'ls desitjos!
de la terra que 'ls manté,
mes no t'fiquis en mes coses,
perque si no, com hi ha Deu
qu'he de sortir de la tomba
y apinyolarte de ferm,
a tu y an en *Constantino*
que es el que t dona diners.
Apa, ja sabs lo que t toca
y no fassis el beneyt!

F. PI Y MARGALL

DARRERA HORA

La primera empenya?

Impresió general

Fondament alarmats escrivim aquestes ratlles. L'esglay sembrat aquest dies a Barcelona ha posat sobre si a tots els ciutadans pacífichs amichs del braser en aquet temps y de treure la cadira a l'acera a l'estiu y la tranquil·litat ciutadana, aquella tranquil·litat no torbada de desde la vaga general, s'ha vist ara amenassada de nou per la forsa revolucionaria de les masses radicals y en quina forsa nosaltres—cal confessarho—no creyem, incréduls que som de naixensa, fins que'ls fets tristement ens han fet veure la realitat, per tot lo qual desde ara demanem perdó de tot lo que l'haguem pogut ofendre an aquesta potentia forsa que ja es una afirmació.

Deixant per un altra edició fer els comentaris, donchs lo avansat de la horano'ns permet esser lo extensos que'l cas mereix. passem a contar els fets, demanant abans al Consell revolucionari que'ns dispensi si la precipitació ab que aixó s'escriu ens fa incórrer en alguna inexactitut, y que no'ns cregui reaccionaris si les nostres conviccions ens porten al final a resar un pare-nostre pels que van errats.

Antecedents

Com va comensar la revolta no ho sabem nosaltres y no hem pogut averiguarho malgrat el nostres esforços, lo que'ns fa suposar que fou un acte espontani sortit d'un grupu que sapigué maravellosament encarnar l'atmosfera caldejada de radicalisme que aquets dies ha arribat el seu grau máxim.

Per tot hont hem anat inquirint detalls ens han dit una pila de coses totes contra-

dictories, donchs mentres uns ens asseguren que aixó era manat fer de Madrid, altres ens deyen que era pera fer una demostració de potencia y de que els radicals barcelonins compten ab l'apoy de la joventut, y es fundaven en que la majoria dels manifestans eren xicotets de 13 o 14 anys. Nosaltres transmetem tot aixó com a senzills rumors, donchs ja hem dit que la nostra impressió es de que's tracta d'un acte ben espontani.

Les primeres espurnes

Serien quarts de nou del vespre que per la porta de la Pau ressoná l'estrepit d'un canó que posá en sobresalt als vehins d'aquell costat de ciutat y feu bellugar els lleons del monument a Colón.

Desseguida's vegé baixar Ramblas avall una gentada que no baixaria de disset mil tres centes persones provehides de tota mena d'armes y arborant una bandera roja y no precisament de vergonya. Aquell cop tant impensat, aquella soptada demostració de forses, feu tancar rapidament les portes dels establiments, caure el rellotje de càn Trilla, apagar-se els llums del Liceu, trontollar l'entarrugat, fer girar de vergonya les caricatures den Salmerón y en Rusiñol ab que en López anunciava l'almanach de *La Esquella* y com a nota llas-timosa feu plorar llagrimas de fel a la carota que en Graner té a la balconada del Principal.

El pánich ja estava sembrat. La veu del succés correngué depressa per tot Barcelona y a un quart y cinch de deu ja ho sabia en Barrilón de Gracia, que s'apressá a ferne ab pebrots y tomatechs alguna

cosa ben alusiva y que constituirà un èxit pel seu aparador.

¿Hont anaven?

Aquesta era la pregunta que tothom se feya. Hont anaven aquells milers d'homes en direcció cap a la Porta de la Pau? A pendre un bany no era de suposar perquè no tothom està per ximpleries, y al *Xiriguito* a fer la copa encara menys, perquè no escompremsible que tants milers d'homes tinguessin afició tots a la *Cazalla*.

De prompte sorgí de la multitud un crit esfereïdor:—Somhi, noys!—digué una veu estentoria.

Tothom se girà ràpid, arremangant-se's brassos, preparant-se a fer feina. Més no era aquell crit el del cap de colla dels manifestants... Era'l del conductor d'un tranvia de Gràcia que no deixaven passar y havia de fer l'últim volt.

Mentres tant la manifestació s'anava engròixint. En aquells moments dos quarts de deu en punt del rellotge del Banch), el número del grupu revolucionari passaria ja de trenta quatre mil.

Més la senyal no's donava y tenien la consigna d'esperarse; de sobte, se senti altra volta la veu d'un canó que sonava y tothom se posà de nou en moviment y se arremangà's brassos. Més tampoch era encara l'hora. El canó que sonava era la flauta d'aquell negre que la taca ab el nas y aixís se guanya la trista vida.

Per fi, la canonada esperada's feu sentir y una veu imperiosa, sortida dels de davant, digué:

—Amunt, minyons!

De la banda de l'estació de Vilanova veia un altra grupu numerós. No baixaria de noranta mil homes, tots també convenientment armats. Les dues colles se juntaren y cantant els couplets de la *Gorda* empenyeren passeig de Colón enllà, en direcció del Parch.

Que passà?

No era al Parch ont anaven. S'aturaren a la plasa de Palau y les posicions foren preses ab tanta tàctica que l'edifici del Govern civil cremava sinistrament, enllenant tota la Barceloneta, el moll del Rebaix y arribant les flames fins a l'estació del Nord, y això ens consta perquè un empleiat d'aquella estació vingué a visitarnos dihentnos que ab una espurna que havia anat allí hi va encendre admirablement el cigarro.

Els revolucionaris no s'aturaren pas allí. Amos ja de Barcelona, sense que hi hagués forses de cap mena que's impedissin el pas, s'encaminaren cap a Santa Maria. Quatre o cinch dels més decidits pujaren al campanar de la que fa poch dies era iglesia y avuy es un munt de cendra, y ab les espurnes que del foch primer hi arribaven encengueren un grapat d'estopa que aviat prengué foch a lo demás deixantho en l'estaten que tots ho poden veure.

Cap a càl bisbe!

Aquest fou el crit que ressonà desseguida pel carrer de la Argenteria que no podia engolir-se aquella gentada.

Arribats a la plasa de l'Angel els revolucionaris s'enfilaren y arrancaren la llàpida anunciadora per clerical y en lloch de *del Angel* hi pintaren de la *Rabolusion*.

Mentres tant els capdevaners de la manifestació feyen cap a càl bisbe, mentres els que anaven darrera encara llegien els diaris de la nit sota's llums elèctrics de la Porta de la Pau perquè no havien pogut comensar a caminar, tant s'havia augmentat la gentada.

Necessitarem estar asserenats per donar un reflexe de la visió exacta de lo que passà al palau episcopal; tenim encara als nostres ulls aquelles escenes de terror y no es la nostra ploma prou apta pera descriure-les. Ah! Més els hi hauria valgut als que restaren dintre aquella casa no haver contestat a l'agressió y esperar morir en la santa pau del Senyor! Però se'ls hi digueren per part dels manifestants paraules tan groixudes se'ls hi engegaren tants tres, que

El reporter, an en Moret.—Y diga, V. Otra vez V. sin presidencia, qué hará don Alejandro?

En Moret, al reporter.—Oh, seguirá bien, el chico... Se lo endosé a Romanones.

ells no pogueren menos que contestar ab tots els trets y aixís vegerem la plasa Nova feta un llach de sang y nadant pel llach centenars de cossos inanimats y fins els globos dels fanalets que colocaven als balcons els dies de festa grossa

No contents ab aquesta mortaldat els revolucionaris, ja en completa obcecació y veyente trionfar el ideals pels que ab tant bravó han demostrat que lluyten, també cremaren el palau y la Catedral y Santa Lluia y fins la panera dels diaris d'aquella dona que ven a la cantonada de can Puig.

Altra vegada a la Rambla

—Gent de lluyta, cap a la Rambla!—digué la veu del que donava ordres—y tothom s'arremangà's pantalons per passar pel riu de sang.

A l'arribar a la Rambla, mentres uns cremaven altra vegada la llibreria den Baguñà, els altres ho feyen a *La Veu*, y aixís la part vella de Barcelona, en plena nit estava en llumada com si fos al mitj del dia y el sol més fort del més d'Agost brillés ab tot son esplendor.

Rambles amunt, els manifestants feren cap a la plasa de Catalunya. Allí la multitud s'engroixí fins al punt de ferse incomputable. Venien ciutadans de per tots els carrers afuyents. De les Rondes, del passeig de Gràcia, de la Rambla de Catalunya, del carrer de Pelayo, del carrer de Rivadeneyra, per hont sortien dels claustres de Santa Agna y de la Redacció d'*El Poble Català*, quals edificis eren presos també de les més esfereïdores foguerades.

Venien plens de nous adictes a la causa de la Revolució, tramvies, cotxes de lloguer y fins automòvils. Els crits eren repetits per centenars de mils veus y no passava ningú sospitós de solidari que no fos fusellat.

Quatre trompetes sonaren y es feu el silenci més gros. Ningú hauria dit que tants milers de ciutadans revoltats estessin reunits. Fet el silenci que demanaren les trompetes, un dels capdevaners s'enfilà a una palmera, y a la claror de les flames que per tot s'extenien llegí una comunicació en els moments aquells rebuda.

La comunicació del quefe

El text que fou llegit, diu així:

«Ciudadanos: Yo acabo de enterarme que estáis en plena agitación revolucionaria. Yo tengo una gran satisfacción. Yo me alegro de que al fin habéis demostrado que sois capaces de matar. Jóvenes rebeldes: Luchar,

matad; entrad a los conventos y levantar el velo de las virgenes y hacerlas madres. Si yo estuviera entre vosotros habria quemado el palacio del Obispo, el del marqués de Comillas, la redacción de *La Veu* y el cinematógrafo «La Maravilla». Mañana me es imposible estar como quisiera entre vosotros. Però no por eso dejéis de triunfar.

Viva la Revolución!

Un viva entusiasta acullí les paraules ab que acabava la lletra. Apaybat l'entusiasme el qui havia llegit digué:

—Pueblo soberano. Ya: lo veis hoy somos los amos de Barcelona. No dejemos convento sin quemar, virgenes sin hacerlas madres, cinematografos que hagan la competencia a nuestra casa.

A la lucha!!!

La ploma no vol córrer. Sentim tremolors de fret al recordar els fets que succehiren y no podem dominar la indignació per les gestes comeses aquella nit que tothom recordarà... A Barcelona ja no queden convents, ni burgesos, ni catalanistes!... Qué será de la nostra ciutat?

Els crits d'indignació que fem deuen esser tant enérgics, que una veu femenina ens diu a l'orella:

—Qué tens aquesta nit?

El reporter s'esvera... Vol fugir perquè's creu que es l'ombra d'una de les verges fetes mares y crida auxili.

—Apártat apártat!...

—Y ara boig?... Au, au, llevat, que ja són les set...

Y no fou més que un somni molt cómic tot lo d'aquella nit de bullauga.

Esgarrapades

Ja ho saben nostres llegidors. En les eleccions celebrades a La Bisba! pera elegir un diputat provincial ha sortit triufant per gran majoria el candidat de la Solidaritat senyor Coris.

Ha calgut lluytar molt pera destruhir les males arts del caciquisme, ajudat per uns quants infelissos que segueixen la política personal d'en Lerroux.

Ja comensem. Descamisats: tant els que duheu barret de copa, com els que porteu les calces surges, tant els que us abeuieu en el *Brusi* o an aquella porqueria del carrer de Ponent: *rabia*.

L'Antich, el célebre senyor Antich, dona ara unes conferencies a la *Casa del Pueblo* y la gazeta d'en Lerroux convida an els seus a que no hi faltin encara que no entenguin lo que aquet sabí els digui, sino pera demostrar an els catalanistes que també saben omplir una sala quan s'hi donen conferencies científiques, de les quals, com de tot lo que no sigui *El ratón y La gatita blanca*, en surten com el negre del sermó, ab els peus fets y el cap calent.

El Liberal, en Barcelona, està de sort. En poch dies ha ficat tres vegades tots quatre peus a la galleda y no més la última ha sigut reparada.

No sabem l'alcans de les dues primeres, encara que 'ns consta que va ferles, però la del diumenge darrer es de les que queden.

Nada menos que donava conte d'una vetllada que no s'havia celebrat, com podria haver explicat un crim que no s'hagués comés.

La planxa va reparar-la *El Poble Català* y no va ésser poch el rebombori que en aquella casa del Peu de la Creu va armarse. Don Santiago Gomila cridava desesperat:

—No faltava más que eso! Cochinos!... Todo el mundo (això es bastant paradox al encara que textual)—nos está mirando y vosotros vaya un modo de comprometerlos!

En Figarola, que era l'autor d'una de les ficades no descobertes s'estava a un recó tremolant com fulla a l'arbre L'Olive Brigdman, l'autor de l'altra no descoberta tampoch, emocionat y ab l'ay al cor quedà ab la ploma aurada a mitg vers d'una oda a la «tohalla Friné», ab que s'entretenia matant l'estona tot rumiant noms helénics, y amagat sota una taula, perquè'l tinter amensador no fes *blanco* hi havia'l redactor barato de l'etzegallada descoberta.

Als crits den Gomila, una veu de dona dels safreigs del costat respongué.

«Don Santiago, don Santiago, don Gomila, prengui, prengui, prengui, prengui, prengui tita!»

Y *El Liberal* està de sort perquè no tots els dies se'l miren les persones... Que si se'l mirassin, no hi hauria pas dia que no's vegessin les ficades de peus. Aquelles dugues que no hem volgut saber en qué consistien, prou ho sabrem si ens diuen que no les van fer.

Que'ns ho diguin! Que'ns ho diguin!

Imprempta Monsonis, Carrer Ponent, 2